

Täysistunto

Maanantai 18.12.2017 klo 12.02—4.02

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 169/2017 vp

Lakialoite LA 12/2015 vp, 102/2016 vp, 77/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

22.37 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Olemme puhuneet alkoholista jo aika pitkään, mutta jatketaan vielä ihan pieni hetki alkoholiverolla.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto yhtyy tähän valtionvarainvaliokunnan mietintöön alkoholin valmisteverotuksen muutosten osalta, mutta alkoholin käyttö- ja kulutustapoihin vaikuttavat kuitenkin myös muut veroratkaisut, joita olisi nyt myös syytä tässä yhteydessä tarkastella.

Alkoholinkulutuksen painopisteen siirtyminen pois kodeista valvottuihin tiloihin ja sosiaalista kanssakäymistä edistäviin tiloihin olisi meistä äärimmäisen tärkeää, ja se voisi osaltaan vähentää alkoholihaittoja ja edistää ravintolakulttuuria. Mutta tämä hallituksen esitys alkoholilaiksi, josta me olemme puhuneet täällä jo varmaan lähemmäs 11 tuntia, ei tue tätä tavoitetta, sillä alkoholin saatavuus tämän lakiesityksen myötä lisääntyy, hinta laskee ja kulutus siirtyy entistä enemmän koteihin, kuten edustaja Kiljunen totesi varmasti tuossa noin muutama tunti sitten. Yksi tapa rohkaista tällaista kulutustottumusten muutosta, mistä tässäkin salissa tänään koko ilta on suurin piirtein puhuttu, olisi ravintola-alan anniskelun hinnan alentaminen suhteessa kotimaiseen vähittäismyyntiin sekä ulkomaiseen tuontiin. Esitetty alkoholiveron korotus painottuu oluisiin ja muihin mietoihin juomiin, jotka ovat ravintolakulutuksen päätuotteet, joten sen vaikutusten voi arvioida olevan jopa päinvastainen, vaikka korotus onkin anniskelussa prosentuaalisesti pienempi kuin vähittäismyynnissä.

Puhemies, edellä olevan perusteella esitän vastalauseen 1 mukaista lausumaehdotusta: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen ravintola-anniskelun arvonnäisäveron alentamisesta muiden ravintolapalveluiden tasolle."

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

22.39 **Matti Semi vas:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Pekosen tekemää esitystä ja olen edelleenkin sitä mieltä, että alkoholinkäyttö suunnattuna ravintolaan on parempi kuin että sitä kotona jatkuvaa rylläämistä ja ryyppäämistä hoidetaan.

22.40 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa puhemies! Huolimatta illan ehtimisestä ja tulevas-ta kuttupuheesta kuitenkin muutama sana tästä lainsäädännöstä, [Naurua] kun ensimmäi- sessä käsittelyssä ei ollut oikeastaan mahdollista esitellä tätä tärkeää verolakia.

Siis tämä on osa syksyn veronkorotuksia, joiden tarkoituksena hallitusohjelman mukai- sesti on siirtää verotuksen painopistettä työn ja yrittämisen verotuksesta haittaveroihin. Hallitusohjelmassa on sovittu lisäksi, että alkoholiveroa tarkistetaan, jos Viron veronkoro- tukset antavat siihen mahdollisuuksia. Koska Virossa on päätetty huomattavasta alkoholi- veron korotuksesta seuraavalle kolmelle vuodelle, hallituksen linjaus voidaan laittaa täy- täntöön. Perusteita ei poista myöskään se, että Viron hallituksen seuraava, vuonna 2018 voimaan tuleva veronkorotus on päätetty kuitenkin Virossa puolittaa. Verotasoon voimak- kaimmin vaikuttaneet korotuspäätökset on nimittäin jo tehty. Helmikuun korotustason muutos Virossa on siten merkitykseltään aika vähäinen. Siis tämän esityksen tarkoitus on ehkä ensi sijassa fiskaalinen, jolloin tavoitellaan 100 miljoonan euron lisäystä alkoholive- rotuottoihin. Esityksellä on lisäksi terveystaloudellinen tavoite vähentää alkoholin kokonais- kulutusta ja siihen perustuvia moninaisia haittoja, joista täällä on paljon puhuttu.

Esitys on kaikkiaan tavoitetasoltaan ja perusteiltaan valiokunnan mielestä johdonmukai- nen jatko sitä edeltäneille, vuosien 2008—2014 aikana toteutetuille viidelle veronkorotuk- selle. Niiden tapaan myös nyt ehdotetut korotukset on pyritty mitoittamaan ja kohdenta- maan niin, etteivät ne lisää merkittävästi matkustajatuontia. Tämä koskee kaikkia alkoho- liryhmiä mutta painottuu lievästi muihin kuin väkeviin alkoholijuomiin — siis painottuu hieman niihin, joiden jakelu tässä laajenee. Päätösten myönteisestä vaikutuksesta kertoo se, että alkoholin verotuotto on pysynyt varsin vakaana kokonaiskulutuksen laskusta huo- limatta. Se oli jo vuonna 2010 miljardi 284 miljoonaa euroa, ja se on tasaisesti noussut noin miljardiin 350 miljoonaan. Valiokunta puoltaa tämän esityksen peruslinjausten hyväksy- mistä verotason vähäisin tarkennuksin koskien käymisteitse tehtyä siideriä.

Puhemies! Matkustajatuonnista on paljon puhuttu. Se on pysynyt jokseenkin tasaisena, noin 7 prosentissa kokonaiskulutuksesta, ja muodostaa noin kolme neljäsosaa tilastoimat- tomasta kulutuksesta, joka on kaikkiaan noin 21 prosenttia. Matkustajatuonti on — nyt sa- non oman mielipiteeni — ongelma, ja sitä myöskin, niin kuin tiedämme, sekä EU-jäsenyy- teen liittyvin veronkevennyksin että muin veronkevennyksin edistetään.

Alkoholiin liittyy myös elinkeinopoliittisia näkökohtia. Alkoholi, niin kuin täällä on to- dettu, työllistää huomattavan määrän ihmisiä niin välittömästi tuotteiden valmistuksessa kuin edelleen myynnissä, matkailussa ja ravintolatoiminnassa. Veropolitiikassa myös nämä näkökohdat on otettava osaltaan huomioon. Valiokunta toteaa toisaalta, että alkoho- lijuomien vähittäismyyntihinnat ovat nousseet reaalisesti noin 2 prosenttia vuosina 2010— 2016. Tähän nähden tilanne on ollut siis suhteellisen vakaa.

Veronkorotukset kasvattavat toisaalta sitä eroa, joka on matkailun ja ravintola-alan suh- teessa matkustaja-alusten verottomaan myyntiin. Valiokunta pitää tältä osin hyödyllisenä sitä tarkastelua, jota yritystukien uudistamista koskeva parlamentaarinen työryhmä par- haillaan tekee. Tämä tarkoittaa sitä, että nyt olisi mahdollisuus tarkastella esimerkiksi näi- tä viihdelaivojen verotukia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Valiokunta on pitänyt tärkeänä sosiaali- ja terveystoimikunnan tavoit, että seurataan matkustajatuonnin kehitystä ja että Tullin voimavarat turvataan alkoholin tuonnin valvon-
nassa. Tullihan toteutti tehoseurannan vuonna 2015, ja sillä oli positiiviset seuraukset.

Puhemies! Tämähän liittyy tuohon edelliseen lakiesitykseen omalla tavallaan ja minus-
ta on hyvin perusteltu esitys.

22.45 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies! Haluan kommentoida näitä molempia lakeja, sekä alkoholilakia että tätä, mitä nyt käsitellään.

Kun hallituksen painopisteenä selkeästi on ollut elinkeinoelämän etu näissä laeissa ja al-
koholilaisissa panimoteollisuus selkeästi hyötyy tästä tilavuusprosentin korottamisesta, niin
jotenkin tuntuu siltä, että olisi ollut parempi jättää tämä korotus ja samalla olisi voinut jät-
tää tämän alkoholiveron korotuksen, mikä olisi koskenut tasavertaisesti kaikkia alkoholi-
juomia, tuojia, maahantuontia ja yrityksiä.

22.46 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, tässä on ollut alkoholilain
yhteydessä erimielisyyttä siitä, minkälaiset seuraukset tästä prosenttirajan muutoksesta ai-
heutuvat. Nyt tietenkin tämä alkoholivero, joka kohdentuu nimenomaan mietoihin juo-
miin, on eräänlainen objektiivinen mittari siitä, että jos sen tuotto jää alle tavoitteen, tämän
100 miljoonan, niin silloin voidaan todeta, että vaikutukset eivät olleet kovin kummoisia,
mutta jos se tuotto roimasti ylittyy, sitten voidaan sanoa, että saatavuus on jo vaikuttanut
kulutukseen ehkä enemmän kuin hallitus oletti. Toivotaan, että esimerkiksi tämä veromuut-
tos on asia, joka kannustaisi hallitusta seuraamaan hyvin tarkkaan sitä, mitä alkoholilain
muutoksen seuraukset ovat ihan riippumatta siitä, minkälaisia seurantapöytäkirjoja tähän tavan
vuoksi lisätään.

Merkille pantavaa oli todellakin se, että tämä alkoholilaki ja tämä alkoholivero olivat sil-
lä tavoin kytkeytyneet toisiinsa, että käsitelimme verojaostossa oli tästä syystä melko lail-
la muodollinen. Oli selvää, että erityisen huolellisia kansanterveydellisiä tai muita sosiaa-
lisia vaikutusarvioita ei esitetystä veronkorotuksesta tehty, eikä vertailtu erilaisia malleja,
vaan oli keskitytty siihen, että se kohdistuu juuri niihin tuoteryhmiin, joiden saatavuutta
tällä alkoholilailalla oli tarkoitus lisätä, ja tavoite oli melko lailla tarkalleen fiskaalinen. Va-
liokunta siis näin ollen totesi, että tässä on turha lähteä pohtimaan sitä, olisiko sen pitänyt
suuntautua enemmän väkeviin, vai millä tavalla se oli olisi ollut parasta mahdollista alko-
holipolitiikkaa, jonka asiantuntemus ei tietenkään meillä ole kovin korkealla, mutta ei
meillä ollut juurikaan asiantuntijakuulemisiakaan aiheesta. Ainoa muutos, mikä esityk-
seen tehtiin, oli niin sanottu Lex Ala-Nissilä, [Naurua] joka liittyy käymisteitse valmiste-
tun siiderin verokohtelun muutokseen mietinnössä. Siitäkin kaikki olimme yksimielisiä.

Me käsitelimme verojaoston asiantuntijakuulemisissa myös tätä paljon nytemmin esil-
lä ollutta etämyyntiä. Verohallinnon ja Tullin edustajat kertoivat, että vain muutama etä-
myyjä on rekisteröitynyt arvonlisä- ja alkoholi- ja valmisteverovelvolliseksi, ja suhtaudut-
tiin myönteisesti siihen ajatukseen, että tätä seikkaa säänneltäisiin jatkossa. Siksi esitin
mietintöömme kappaletta, joka olisi nimenomaan pyrkinyt huomioimaan sen, että suojel-
tisiin verokertymää ja laillisia elinkeinoja niin, että etämyyjät rekisteröityisivät julkiseen
verorekisteriin. Silloin ostajillakin olisi tietynlainen velvollisuus tai ainakin mahdollisuus
halutessaan tietää, että alkoholin toimittaja täyttää lakien ja velvoitteiden määräykset. Mut-
ta ikävä kyllä tämä ei jaoston enemmistön pirtaan sopinut johtuen ehkä juuri siitä, että itse
pääasia eli tämä alkoholilaki oli tältä osin tarkoituksellakin jätetty avoimeksi. [Olavi Ala-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Nissilä: Niinhän se kuuluukin!] Eli kun ei voitu kieltää eikä haluttu sallia, niin täytyi jättää se auki. Näin muodoin ehkä tämmöistä vastuullista veroajatteluakaan ei tässä sitten voitu edistää. Toivottavasti meillä on tilaisuus siihen pian ja vielä pikemmin kuin pian.

Suhtaudun luonnollisesti sympaattisesti siihen ajatukseen, että meillä olisi varaa myöskin alentaa ravintoloiden alkoholimyynnin arvonlisäveroa, mutta kuten vastalauseesta käy ilmi, sen staattiset kustannukset olisivat 120 miljoonaa euroa. Olisi kiinnostavaa tietää vastalauseeseen esittäjiltä, kuuluuko tämä 120 miljoonan euron tulonmenetyksen kattaminen teidän vaihtoehtobudjettiinne vai millä tavoin nämä 120 miljoonaa, jonka suuruiset leikkaukset luonnollisesti meitä oppositiossa suuresti aina pöyristyttävät, ajattelitte kattaa.

22.52 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kannatan hallituksen esitystä alkoholiveron nostamisesta. Tässä tavoitellaan 100 miljoonan euron luokkaa olevaa rahoitusta, ja yhtä lailla sitten se olisi noin 6 senttiä olutpurkkia kohti.

Tämä on mielenkiintoinen ongelma, mikä tässä vasemmistoliiton vastalauseessa tuli, millä tavalla me saisimme asiakkaita enemmän ravintoloihin ja minkälaiset dynaamiset vaikutukset tällä esityksellä voisi olla. Nyt edustaja Harakka toi tämän luvun, 120 miljoonaa miinusta, tähän ja sen, löytyisikö sieltä niin paljon positiivisia asioita sitten, millä me voisimme sen kattaa. Oikeastaan kysynkin, miltä puolelta vasemmistoliitto esityksensä kattaisi. Ja toinen: olisi kyllä mielenkiintoista nähdä, mikä on se dynaaminen kehä, mitä sieltä kaikkenaan voisi tulla tämän kautta, ja saisimmeko me enemmän vielä ravintoloihin toimintaa?

Olen ihan samaa mieltä edustaja Semin kanssa siitä, että kun paremmin ravintolaympäristössä, hyvän ruoan ja hyvän musiikin ympäristössä, tällainen tarjoilu tapahtuu, niin se on hyväksi kaikille näille tuottajille. Meidänkin ryhmässä on musikantteja, jotka sanovat, että se on kyllä ikävää mennä sinne kolmen neljän aikaan soittelemaan, että kun saataisiin ihmiset vielä aikaisemmin sinne ravintoloihin. Olisiko tämä se yksi virike siihen? Mutta mielenkiinnolla kuuntelin niitä lukuja, mitä vasemmistoliitto näihin esittää.

22.53 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka tuossa hyvin avasi sitä valiokuntakäsittelyä ja sitä faktaa, että käytännössä kai tässä nyt ei tällä verotuksella niin hirveästi alkoholipolitiikkaa haluttu tehdä, vaan tämä oli kytketty tähän alkoholilain kokonaisuudistukseen, ja tähän oli varmasti myös se syy, millä sitten saatiin tämä alkoholilaki pakotetuksi näin kiireelliseen käsittelyyn. Kun tämä on kytketty tähän verolakiin, niin silloin vaadittiin, että me runnomme tämän läpi, vaikka sinne jäi monta epäselvää kohtaa ja valiokunta ei tosiaankaan saanut edes haluamiaan kuulemisia tehdä loppuun, niin kuin hyvässä prosessissa pitäisi tehdä. Minusta tämä on kyllä erittäin valitettavaa, että tässä lähdettiin tällä tavalla pelailemaan. Tämä ei ole kyllä kunniaksi oikein kenellekään. Nämä asiat — sekä alkoholilain verotus ja se, miten sillä ohjataan alkoholipolitiikkaa, että itse tuo alkoholilaki — ovat kyllä molemmat semmoisia isoja asioita, jotka pitäisi käsitellä niistä aidoista lähtökohdista käsin, mitä se laki käsittelee, ja miettiä sitä kokonaisuutta, ilman että niitä kiireellä nyt viedään läpi ja tämän kytkyn takia pakotetaan meidät päättämään niistä tämän budjettilain yhteydessä.

22.54 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit ovat jättäneet vastalauseen ja ovat esittäneet siinä ja vaihtoehtobudjetissaan alkoholiveron kokonaiskorotukseksi 200 miljoonaa euroa eli 100 miljoonaa enemmän kuin mitä hallitus on esittämässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Tässä valiokunnan mietinnössähän on viitattu viiteen aikaisempaan veronkorotukseen ja niiden tuomiin positiivisiin vaikutuksiin, mutta näiden aiempien veronkorotusten yhteydessä ei myöskään lisätty samanaikaisesti alkoholin saatavuutta, kuten hallitus on nyt tekemässä, ja nimenomaan näitten hallituksen toimien vuoksi tarvitaankin suurempi veronkorotus kuin mitä hallitus on nyt esittämässä. Ja nimenomaan, varsinkin jos vähittäiskaupassa myytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuutta korotetaan hallituspuolueiden toiveiden mukaisesti, silloinhan toteutuu se, että vahvemman oluen myynnin siirtäminen Alkosta ruokakauppoihin alentaa merkittävästi hintoja ja lisää samalla myös alkoholin kokonaiskulutusta, ihan niin kuin tässä aiemmin iltayöstä on täällä puhuttu.

Sen verran vielä, että alkoholin haitoista on paljon tämän illan aikana puhuttu ja alkoholiin liittyvät kuolemansyyhän ovat viime vuosina olleet työikäisten yleisin kuolinsyy. Nämä alkoholihaittojen tuomat lisäkustannukset julkiselle taloudelle ovat useita miljardeja euroja vuodessa, ja sitten jos otetaan huomioon tuotantomenetykset työelämässä ja muut haitat, niin kustannukset ovat moninkertaisia. Eli näitä kun olemme sitten laskeskelleet ja asiantuntijoilta kyselleet, niin ryhmämme tuli siihen johtopäätelmään, että veronkorotusta tarvitaan tasapainottamaan tätä tilannetta tuplasti enemmän kuin mitä hallitus on ehdottamassa.

22.56 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kyse on ollut vastalauseesta. Meidän näkemyksemme mukaan tässä ei ole huomioitu dynaamisia vaikutuksia, mihinkä edustaja Pirttilahtikin viittasi. Jos me kymmenen viimeisen vuoden aikana olemme menettäneet maran alueelta eli majoitus- ja ravitsemusosalta 15 000 työpaikkaa, niin on päivänselvää, että arvonlisäverotuksen kautta voitaisiin lähestyä sitä. Onko se 120, 50 tai 100 miljoonaa euroa, mutta joka tapauksessa itse näkisin henkilökohtaisesti, kun tähän meidän näkemykseemme olin erittäin hyvin sitoutunut, että olisi pitänyt 5,5:lle luoda oma veroluokka, josta olisi otettu se 100 miljoonaa ja sitä kautta mahdollistettu tämä ravintoloiden alkoholin alviveron laskeminen. Siinä hetkessä kun tätä pohdittiin vielä, silloin meidän näkemyksemme oli selkeästi se, että nämä kaksi asiaa pitäisi yhdistää toisiinsa, jotta syntyisi tasapaino sen veronkannon ja veron saatavuuden kannalta ja ne työn dynaamiset vaikutukset olisivat tulleet. Ja mikä tärkeintä, jokaisessa hetkessä pitää nähdä se, että jos kotona juominen vähenee ja — sen sijaan, että ravintoloille nyt annettiin normista vapautus ilman lupia hakea jatkoaikoja — siirrytään siihen, että me pystymme juomisen määrää ja juomisen ajankohtaa aikaistamaan ravintoloissa, eli mahdollistetaan ravintoloitten palveluiden ja työllisyyden kautta tapahtumaan tätä nauttimista aiemmin ohjaten niin, että ei tarvitse tirpoa sinne puoli viiteen asti, niin sitä kautta, jos lasketaan näitä dynaamisia vaikutuksia, alkoholihaittojen osuus työelämässä olisi ollut paljon pienempi.

22.58 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se nyt jäi vastaamatta, millä ajattelitte kattaa ihan oikeassa elämässä ja oikeassa budjetoinnissa tämän 120 miljoonan euron aukon. Jos nyt hyväksytään nämä dynaamiset vaikutukset, jotka tässä vastalauseessannekin nyt on sitten huomioitu, eli se, että maksettavaksi tai tappiota valtiolle jäisi 70—80 miljoonaa euroa, niin onhan sekin nyt iso raha. Ja jos teillä ei ole — korjatkaa, jos olen väärässä — omassa vaihtoehtobudjetissanne varattu näitä varoja, kun me hyvän budjetointitavan mukaan aina arvioimme staattisia kustannuksia ja sitten erikseen voimme todeta, että joitain dynaamisiakin vaikutuksia on, niin olkaa hyvä ja kertokaa, millä ajattelitte kattaa tällaisen veronmenetyksen. Tosiasiassahan tässä kävisi niin, että tämän aiotun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

alkoholiveron korotuksen, joka on kuitenkin perusteltu suhteessa saatavuuden lisääntymiseen, [Puhemies koputtaa] te kuittaisitte kokonaan ja poistaisitte tämän alvialennuksen takia.

23.00 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin ajatellut vastata omalla puheenvuorolla, mutta voin yhtä hyvin vastata näin, kun on esitetty kysymyksiä useampaan otteeseen.

Tämä esitys ei sisälly vasemmistoliiton vaihtoehtobudjettiin, mutta se sisältyy kyllä meidän talousarviovastalauseeseemme. Eli pidämme kyllä vapauden tehdä myöskin sellaisia esityksiä, joita ei ole ollut mahdollista huomioida siinä vaiheessa kun vaihtoehtobudjetit laaditaan.

Tosiaankin se arvio tässä on se, että osa näistä menetyksistä katetaan nimenomaan alkoholiveron tuotolla eli tällä korotuksella, ja meidän arviomme mukaan, siis jos ainoastaan staattisia laskelmia arvioidaan, se olisi noin miinus 20 miljoonaa. Mutta meidän arviomme on se, että todennäköisesti dynaamisten vaikutusten jälkeen nämä menetykset olisivat pienemmät kuin alkoholiveron kiristyksen lisätuotto. Ja näin se on meidän esityksessämme perusteltu.

23.00 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Verojaostossa kyllä käsiteltiin tätä etämyyntiä, muun muassa edustaja Harakka sitä hyvin avasi. Kuitenkin todettiin, että se on alkoholilakiin kuuluva kysymys, ei suoraan verokysymys. Kun on sanottu, että alkoholinkulutukseen vaikuttaa saatavuus ja hinta, niin siinä mielessä tämä verokysymys liittyy tähän kokonaisuuteen. Tässä minusta meillä ei kuitenkaan ole mitään sellaista koplausta olemassa, mutta sillä tavalla nämä liittyvät toisiinsa.

Minusta tuossa vasemmistoliiton vastalauseessa on kyllä pointti siinä mielessä, että todellakin majoitus- ja ravintola-ala on tullut alaspäin jo pitkään ja sen kilpailuolosuhteet ovat hankalat. Myöskin viittaa tässä tähän viihdelaivamatkailuun, joka Turun seudulla ja Helsingin seudulla aidosti kilpailee ravintolatoiminnan kanssa vähän epäreiluillakin ehdoilla. Ehkä yritystukiratkaisuissa tai jossain tämä voidaan huomioida, mutta tässä vaiheessa oli tärkeätä, että tämä 100 miljoonaa, mikä tässä tulee, voidaan käyttää työn verotuksen keventämiseen, ja siinä mielessä rahoitusta tuolle vasemmistoliiton vastalauseesitykselle todellakin on vaikea nähdä.

23.02 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Jokaisella puolueella vuorotellen on yleensä tarpeita ehdottaa alennettua arvonlisäveroa johonkin asiaan, kuten nyt alkoholin tarjoi- luun ravintoloissa. Kannattaa kuitenkin muistaa, että alennetut arvonlisäverokannat aina lisäävät yrityksen ja verohallinnon kustannuksia ja aiheuttavat rajanveto-ongelmia. Kaikkiaan tällainen monopolivinen järjestelmä on kohtuullisen kallis ja tehoton verojen keruussa. Kun meillä vielä samaan aikaan on istumassa yritystukityöryhmä, pitää muistaa, että alennetut arvonlisäverot ovat iso osa meidän yritystukijärjestelmäämme. Ja päinvastoin kuin luoda lisää alennettuja verokantoja, meillä on erityinen tarve yhdistellä entisiäkin verokantoja ja saada arvonlisäverojärjestelmästämmä mahdollisimman läpinäkyvä ja yhdenmukainen kaikkiin tuotteisiin. Siksi tässäkin asiassa en lähtisi luomaan enää uusia alennettuja arvonlisäverokantoja.

Kannattaa myös muistaa se, että alennettua arvonlisäverokantaa kokeiltiin noin kymmenen vuotta sitten parturi-kampaamoille siinä toivossa, että palvelun hinta olisi laskenut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

Joissakin parturi-kampaamoissa niin myös tapahtui, mutta ei läheskään kaikkialla, vaan lopputulema oli muutaman vuoden jälkeen se, että arvonlisäverokanta palautettiin ennalleen ja jokainen hinnoitteli tuotteensa kuten tekee. Sama olisi todennäköisesti käymässä myös ravintoloiden osalta. Varmastikaan kaikki ravintolat eivät laskisi annostensa hintoja samassa suhteessa, missä arvonlisäveron kanta laskee. Siksikin kannattaa pitäytyä tässä nykyisessä kannassa.

23.04 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Otin tämän puheenvuoron, kun edustaja Ala-Nissilä totesi matkustajaliikenteen erilaisista yritystuista ja nosti esille tämän, että, aivan totta, nämä tietyt viihderisteilyalukset kilpailevat pitkälti ravintoloiden kanssa. Voinkin kertoa, että vihreiden vaihtoehtobudjetissa matkustajaliikenteen tukea oltaisiin vähentämässä 15 miljoonaa kohdistaen ne nimenomaan viihdehenkilökuntaan, jota näissä matkustajalaivoissa on, ei niihin, jotka huolehtivat rahtiliikenteestä tai siitä itse miehistöstä, jotka laivaa ohjaavat. Toivon todella, että keskustakin tulee tähän esitykseen mukaan, kun näitä yritystukia perataan siinä yhteisessä yritystukityöryhmässä, koska se on aivan totta, että ne ovat nyt epäreilussa kilpailuasetelmassa verrattuna maissa sijaitseviin erilaisiin konferenssi- ja majoituspalveluihin.

23.05 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Oli hyvä kuulla edustaja Anderssonin tarkennus, että, jos nyt oikein siteeraan, he ottivat vapauden lisätä menoja sen jälkeenkin, kun vaihtoehtobudjetti oli esitelty. Näin ollen olette nyt sitten tuoneet aivan uuden asiakirjan tähän käsittelyyn. Se on vaihtoehto lisäbudjettiin, mutta mikäs siinä, 100 miljoonaa euroa lisäbudjettiin, ja voitaneen tulkita, että myös lisäbudjettinne on alijäämäinen tämän verran.

Vakavasti puhuen tämä on semmoinen vapaus, jota emme ole itsellemme suoneet sosiaalidemokraateissa, niin mukava kuin olisikin rahoittaa kaikenlaisia hyviä hankkeita ja saada suosiota monilta kohderyhmiltä. Tästä itse asiasta voitaisiin kyllä ihan mielellään keskustella joskus laajemminkin.

Arvoisa puhemies! Nopeasti haluan vielä antaa myös vihreille kiitosta siitä, että he ovat aina järjestäneet vaaliristeilyn kuivalla maalla hotellissa tukien majoitus- ja ravintolaelinkeinoa tavalla, joka kestää tarkastelun, eli siitä kaikki kunnia.

23.06 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! En ihan täysin allekirjoita tätä edustaja Harakan kritiikkiä, joka ei siis tunnu suuntautuvan meidän esitystämme kohtaan vaan meidän vaihtoehtobudjetointitapaamme kohtaan, toisin kuin edustaja Järvinen, joka tässä puuttui itse asiaan ja ilmaisi kantansa siihen.

Mikäli edustaja Harakka haluaa, että me teemme lisälehtisen meidän vaihtoehtobudjettimme, niin voidaan toki hänelle sellainen tehdä. Ideana tässä oli joka tapauksessa se, että meillä on myöskin rahoituskeino esittää, eli ideana oli se, että me pystymme kattamaan suurimman osan näistä tulonmenetyksistä alkoholiverotuksen kiristyksen kautta, jota muistaakseni ei myöskään ole erikseen mainittu meidän vaihtoehtobudjetissamme. Eli kyllä tämä on ihan vastuullisella asenteella tehty esitys, tavoitteena tietenkin myöskin osallistua tähän alkoholipoliittiseen keskusteluun. Meidän mielestämme tämä olisi ollut huomattavan paljon vastuullisempi tapa edistää suomalaisten juomatapojen muutosta ja myöskin suomalaista työllisyyttä kuin tämä alkoholiprosentin nosto ja vahvempien juomien siirtymistä kauppoihin, johon eduskunta nyt sitten äänestyksen jälkeen päätyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

23.08 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Muistuttaisin edustaja Harakkaa siitä, että vaihtoehtobudjetit ylipäättään sen muotoisina kuin me niitä nykypäivänä teemme ovat varsin uusi instituutio tässä eduskunnan budjettikäsittelyssä. Myös sosiaalidemokraattien piirissä on ollut hyvin tavallista ennen nykyistä muodollista vaihtoehtobudjettikäytäntöä tehdä erilaisia esityksiä erilaisissa paikoissa budjettikäsittelyn aikana, niin kuin kaikille muillekin ryhmille. Siinä ei ole mitään outoa tai ihmeellistä.

Vaihtoehtobudjettien keskeisenä ideana on osoittaa, että on mahdollista tehdä asioita toisinkin, on olemassa realistisia tapoja toteuttaa erilaista politiikkaa kuin se politiikka, joka on hallituksen esittämässä virallisessa budjetissa. Näin ollen on pelkästään järkevää, ymmärrettävää ja tarkoituksenmukaista, että sen jälkeenkin, kun vaihtoehtobudjetit on laadittu verraten varhaisessa vaiheessa, keskustelu elää ja niitä vaihtoehtoja tuodaan edelleenkin esiin sen mukaan, miten keskustelu elää. Tämä on ainoastaan järkevää ja ajassa kiinni olevaa politiikkaa. [Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, silloin kun listalla on yksi tai korkeintaan kaksi puheenvuoron pyytäjää, on kohtuullista, että emme enää päästä vastauspuheenvuoroin siihen väliin, vaan pyydän, että pyydetään normaali puheenvuoro. Nyt ensin sellainen edustaja Karille ja sitten, jos edustaja Harakka haluaa, hänelle sen jälkeen.

23.09 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä vaihtoehtobudjettitoimintatapa varmaan kehittyi matkan varrella. Uskon näin ja toivon näin, koska on ihan hyvä, että opposition vaihtoehto on peilattavissa hallituksen vaihtoehtoon. Mutta vähintään yhtä tärkeätä, niin kuin edustaja Harakkakin on tässä todistanut, on se, että vaihtoehtobudjetit myös ovat keskenään vertailtavia. Silloin käytännössä vertailtavuus hallituksen esitykseen on tasapainoisempi ja, voi sanoa, reilumpikin, kun meillä ei ole erilaisia tapoja tehdä vaihtoehtobudjetiteja. Totta kai hallituksenkin esitys on aina reaalityökalon kannalta ehkä, varmaan ihan reilua sanoa, paremmin ajassa oleva ja arkirealiteetit ymmärtävä. Mutta kyllä täytyy sanoa, että tässä 6—7 vuoden aikana vaihtoehtobudjetitkin ovat kehittyneet oikeaan suuntaan niin, että ne ovat ihan reilu ja hyvä vertailukohta hallituksen esitykseen. Me yritämme kattaa kaikki ne menot, joita itse esitämme, ja rakentaa esityksemme niin, että se on tosiasiallinen vaihtoehto hallituksen budjettiin, ei ainoastaan ikään kuin vaalibudjetti.

23.11 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kiitos vastauksista. Halusin vain varmistaa, että asia oli näin, että vastaavaa tuloerää ei ollut tämän menon kattamiseksi. Suhtaudumme siis budjetteihin ja ehkä rahankäyttöönkin sitten hiukan eri tavoin.

Olen kyllä edustaja Kontulan kanssa samaa mieltä siitä, että näitten budjettien ei tulisi ikään kuin liikaa kahlita tätä poliittista mielikuvitusta ja poliittista keskustelua, että sitä pitäisi pystyä käymään näitten ulkopuolellakin. Mutta juuri sen takia tuntuu niin erikoiselta se, että tämä sinänsä ansiokas keskustelu, jossa oli edustaja Järvisenkin näkökannat siitä, että tämän arvonlisäveron alentamisen hintajoustot ovat varsin kyseenalaisia, voitaisiin käydä ikään kuin sen asian puitteissa eikä niin, että on tällainen helposti suosion kalasteleksi tulkittava euromiljoonamääräinen ponsi ja vastalause tässä, joka on siis tarkoitettu vakavasti otettavaksi vaihtoehdoksi sille, millä tavalla hallitus ajatteli rahojansa käyttäen tai muut oppositiopuolueet kaikkia hyviä tarkoituksiaan rahoittaa. Se keskustelu tulisi käydä toisessa muodossa kuin vakavasti tarkoitettuna talousarvioesityksenä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2017 vp

23.12 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa puhemies! Kauniiksi lopuksi täytyy sanoa, että jos emme nyt varmasti vaihtoehtobudjetteja laadittaessa tienneet kuin comme ci comme ça, mitä hallitus tekee keskenään sen suhteen, tuleeko alkoholiverotuksen osalta totuus vai ei, kun päähallituspuolueet keskenään kinastelevat siitä, niin pidän kohtuullisena kyllä, että me voimme reagoida siihen sitten, kun se asia on valmis tahi ei.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.